

ЯК ЖИТИ ДАЛІ В
УМОВАХ ПАНДЕМІЇ:

МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ ГРОМАД

АСОЦІАЦІЯ
СПРИЯННЯ
САМООРГАНІЗАЦІЇ
НАСЕЛЕННЯ

foundation

З часів незалежності українське суспільство протистояло економічним та соціальним викликам, військовій агресії Російської Федерації. Але цього року не лише українське суспільство, але й вся світова спільнота стрімко занурились у нечувану за мірками сучасної людини кризу. Пандемія, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, призвела до здавалося б абсолютно неможливих для нас наслідків. Хто б міг подумати, що всього за декілька днів між містами та регіонами виникнуть кордони, а вільне пересування країнами стане неможливим. Громадяни змушені були погодитись на тимчасові обмеження своїх особистих, соціальних, політичних, економічних та культурних прав задля збереження свого здоров'я та, навіть, життя.

Складно сказати, коли людство подолає цю кризу, та яким чином вона вплине на суспільство та його цінності. Однак саме в кризові часи особливого значення набувають прояви людяності та взаємодопомоги.

Відмінною рисою української спільноти є те, що кризи мобілізують громадян на підтримку тих, хто її потребує. І чим вони гостріші, тим активніше українці готові самоорганізуватись для допомоги оточуючим. Не стала виключенням і коронакриза. Тисячі ініціатив з підтримки лікарів та лікарень, літніх людей та підприємців можна знайти у мережі Інтернет. І це ті історії, які має цінити українське суспільство та пишатися ними.

В моменти кризи людям потрібне натхнення, а також розуміння того, яким чином вони можуть проявити людяність та небайдужість. Це видання покликане поділитись історіями людей, які протидіють пандемії. Це власники невеликих кав'ярень та ресторанів, зоозахисники, представники місцевого самоврядування. Маємо надію, що цей невеликий посібник буде вам корисний та надихне вас на створення власних історій небайдужості.

ЗМІСТ

МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ ВЛАДИ.....	2
1.1. Організація роботи органу місцевого самоврядування в умовах пандемії	2
1.2. Організація роботи Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) в умовах карантину	5
1.3. Контроль за дотриманням протиепідемічних заходів на території громади	6
1.4. Інформування населення в умовах пандемії	7
1.5. Взаємодія з жителями громади в карантин	12
1.6. Допомога малому та середньому бізнесу	13
МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ	16
2.1. Організація роботи підприємства в умовах карантину	16
2.2. Соціальна відповідальність бізнесу.....	21
2.3. Адаптація бізнесу до нових умов	22
МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	24
3.1. Допомога місцевим виробникам.....	25
3.2. Допомога безпритульним тваринам.....	26
3.3. Молодіжні ради протидіють пандемії.....	27
3.4. Допомога малозахищеним верствам населення.....	27

МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ ВЛАДИ

1.1. Організація роботи органу місцевого самоврядування в умовах пандемії

Органи місцевого самоврядування (ОМС) забезпечують захист населення від інфекційних хвороб та вживають протиепідемічні заходи в населених пунктах, що входять до відповідних територіальних громад. У кризових умовах забезпечення сталої роботи ОМС є вкрай важливим для гарантування безпеки населення та збереження контролю за ситуацією.

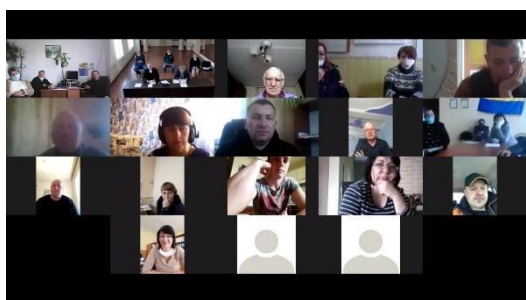
Саме тому першочергово місцева рада має подбати про власну безпеку. Організація безпечного робочого середовища для посадових осіб та депутатів є вкрай важливими для збереження життєздатності органу місцевого самоврядування.

Дистанційні засідання колегіальних органів

На період карантину пленарні засідання місцевих рад, засідання виконавчих комітетів та постійних депутатських комісій можуть проводитися дистанційно - у режимі **відеоконференції** або **аудіоконференції**, крім розгляду питань, що потребують таємного голосування.

ВАЖЛИВО!

Засідання можуть проводитися дистанційно виключно з питань, які визначені законом. До таких належать питання невідкладного внесення змін до місцевого бюджету, інші питання щодо невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій або якнайшвидшої ліквідації особливо тяжких надзвичайних ситуацій, спричинених спалахами, епідеміями та пандеміями, чи реалізації повноважень, пов'язаних з такими обставинами, процедурні питання. **Розгляд у дистанційному режимі інших питань є порушенням закону!**

Приклад: 32 позачергова сесія I скликання Мирівської сільської ради Запорізької області, проведена дистанційно у форматі відеоконференції. Сесія проведена з метою невідкладного вирішення питання про внесення змін до місцевого бюджету щодо виділення коштів на виконання заходів із запобігання поширення COVID-19. Депутатами одноголосно прийнято рішення про виділення коштів для КНП «Томаківський центр первинної медико-санітарної допомоги» Томаківської селищної ради у сумі 80 415,00 грн., для КП «Томаківська центральна районна лікарня» Томаківської селищної ради у сумі 240 000,00 грн.

Закон чітко вказує на те, що порядок проведення дистанційних засідань колегіальних органів має бути врегульований у регламенті ради, виконавчого комітету, положенні про постійні комісії. Заразом допускається, якщо в цих документах він не регламентований, то такий порядок визначається сільським, селищним, міським головою, а у випадках, передбачених законом, особою, яка виконує ці повноваження чи головує на засіданні колегіального органу, до внесення змін у відповідний регламент чи положення.

Проведення засідань на відкритому повітрі

У дистанційному режимі місцева рада може проводити засідання виключно з невідкладних питань, пов'язаних з подоланням надзвичайної ситуації, в той час як для вирішення інших питань місцевого значення вона зобов'язана працювати у звичному режимі. Тобто, вона має проводити пленарні засідання ради, а також засідання постійних комісій. Водночас організація безпечної роботи колегіальних органів місцевого самоврядування в умовах пандемії є пріоритетним завданням.

Які рішення знаходили громади?

У деяких територіальних громадах засідання колегіальних органів проводилися на відкритому повітрі. Таке рішення дозволяє знизити ризик поширення хвороби.

Приклад: 20 березня 2020 року Ренійська міська рада провела чергове пленарне засідання сесії на подвір'ї міської ради. Засідання проводилось із дотриманням соціальної дистанції, маскового режиму та з проведенням обов'язкової дезінфекції рук. У ході засідання депутати розглянули та підтримали 11 проєктів рішень. Вартий уваги той факт, що депутати були у захисних масках місцевого виробництва, яке було налагоджене за сприяння голови громади.

Дніпровська міська рада також практикувала проведення пленарних засідань надворі. Важливо відзначити, що при цьому велась [онлайн трансляція](#) засідання ради. Трансляція важлива для забезпечення прозорості та підзвітності процесу прийняття рішень в умовах карантинних обмежень та недоступності засідань для відвідувачів.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ВІДЕО

ВАЖЛИВО!

Зверніть увагу, що процедурні аспекти проведення пленарних засідань на відкритому повітрі також варто врегулювати в регламентах ради та її виконавчого комітету, а також у положенні про постійні комісії.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Дніпровська міська рада внесла відповідні зміни до Регламенту, визначивши порядок дистанційного проведення сесій в умовах карантину. Із документом можна ознайомитись за [ПОСИЛАННЯМ](#).

Луцька міська рада також урегулювала в окремій статті особливості організації та проведення засідань постійних комісій та пленарних засідань міської ради в умовах карантину, надзвичайних ситуацій та/або надзвичайного стану. Документ доступний за [ПОСИЛАННЯМ](#).

Запровадження посиленних протиепідемічних заходів у приміщенні ОМС

Від початку карантину в березні 2020 року ряд органів місцевого самоврядування, переважно сільських рад, перейшли виключно у дистанційний режим роботи. Однак ані апарат ради, ані виконавчі органи не можуть постійно так працювати, тому має бути проведена робота з організації їх належного функціонування. Йдеться про встановлення внутрішнього розпорядку роботи в умовах карантину, персональної відповідальності за дотримання загальних вимог щодо використання засобів індивідуального захисту тощо.

Приклад: У Запорізькій обласній раді розпорядженням її голови «Про організацію роботи працівників виконавчого апарату Запорізької обласної ради у період карантину» тимчасово був установлений дистанційний режим роботи працівників виконавчого апарату, а також визначені правила перебування співробітників у приміщенні ради.

Варті уваги такі встановлені правила:

- із 26 жовтня до 10 листопада 2020 року був запроваджений дистанційний режим роботи працівників виконавчого апарату шляхом виконання завдань із застосуванням засобів електронної комунікації на підставі поданих заяв працівників. При цьому для співробітників встановлені вимоги відповідати на дзвінки керівництва та електронні листи, оперативно перевіряти електронну пошту;
- на визначений період в адміністративній будівлі можуть перебувати лише працівники, які забезпечують стале функціонування обласної ради та виконання термінових завдань;
- співробітники у адміністративному приміщенні зобов'язані дотримуватись встановлених правил безпеки: маскового режиму, соціальної дистанції, проходити температурний скринінг на вході;
- на керівників самостійних структурних підрозділів, що відповідальні за дотримання встановлених правил, покладені обов'язки з максимальної мінімізації паперового документообігу, визначення обсягу робіт для співробітників, що працюють дистанційно;
- працівники виконавчого апарату та депутати, що повернулись із-за кордону, обов'язково проходять 14-ти денну самоізоляцію, крім випадків наявності негативного результату ПАР-тестування.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

ОМС може бути корисний [ДОКУМЕНТ](#), підготовлений Школою управління людськими ресурсами у рамках Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні».

Він прояснює деякі питання щодо організації роботи посадових осіб місцевого самоврядування, службовців апарату місцевої ради, її виконавчих органів, працівників підприємств, установ та організацій комунальної власності територіальних громад в умовах оголошеного Урядом України карантину.

Також він містить роз'яснення законодавства щодо кадрових питань, організації дистанційної роботи співробітників, роботи з дотриманням санітарних норм. У додатках до рекомендацій наведені орієнтовні форми розпоряджень, наказів та інструкцій, якими можна користуватися.

1.2. Організація роботи Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) в умовах карантину

ЦНАП як постійно діючий орган місцевої ради має надзвичайно важливе значення для життя громади. Він щоденно обслуговує значну кількість жителів громад, надаючи різноманітні послуги, яких ті потребують.

Із запровадженням карантину значна частина ЦНАП призупинила свою роботу, а після його зняття запровадили обмежений режим відвідування. Організація безпечного робочого процесу є вкрай важливою, оскільки адміністратори ЦНАП щоденно контактують із значною кількістю людей, що призводить до високих ризиків поширення інфекційних захворювань .

Як належно організувати роботу ЦНАП в умовах карантину?

У цьому допоможуть рекомендації спеціалістів та досвід інших ЦНАП

Приклад: Одеський ЦНАП відповідально поставився до організації роботи в умовах пандемії. Поради від керівника Департаменту надання адміністративних послуг Одеської міської ради:

- забезпечення засобами захисту адміністраторів ЦНАП (маски, дезінфікуючі засоби), проведення температурного скринінгу на початку робочого дня та протягом дня. Відповідальні за додержання встановлених правил – керівники відповідних структурних підрозділів Центру (завідувачі секторів, начальники відділів та управлінь, заступники керівника ЦНАП);
- забезпечення дистанційної роботи працівників, що належать до вразливих категорій із збереженням заробітної плати;
- проведення температурного скринінгу відвідувачів на вході до установи, запровадження маскового режиму;

- запровадження попереднього запису на прийом (доступна опція реєстрації у електронній черзі на сайті або через термінал самообслуговування);
- організація call-центру, який веде запис на прийом;
- організація розмежування людських потоків на прийом та на видачу документів.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Програма U-LEAD з Європою «Покращення якості надання адміністративних послуг для населення» розробила [рекомендації](#) громадам «Стратегія виходу ЦНАП з карантину».

Експерти спрогнозували три сценарії розвитку ситуації й в залежності від рівня епідеміологічної загрози, запропонували для ЦНАП відповідні безпекові стратегії. Рекомендації стосуються заходів зі збереження здоров'я персоналу, протоколів надання послуг, організації безпечного прийому громадян тощо.

1.3. Контроль за дотриманням протиепідемічних заходів на території громади

Питання дотримання жителями громад встановлених вимог є вкрай важливим для протидії поширенню COVID-19. Забезпечення законності та порядку – завдання правоохоронних органів. Та органи місцевого самоврядування також можуть ініціювати заходи щодо забезпечення порядку та дотримання карантину жителями громад.

Що може зробити місцева влада?

Останніми роками у територіальних громадах України стає все більш поширеною практика утворення муніципальних варт. Муніципальна варта створюється органом місцевого самоврядування, як правило, у формі комунального підприємства. Її основною функцією є сприяння правоохоронним органам та органам влади у запобіганні та припиненні правопорушень. Діяльність таких громадських формувань регулюється [законом](#) «Про участь громадян в охороні державного порядку і державного кордону».

Які завдання може виконувати муніципальна варта під час пандемії?

- Проводити профілактичну роботу з населенням щодо дотримання встановлених правил безпеки.
- Затримувати правопорушника до приїзду поліції.
- Допомогати поліції в її роботі.

Приклад: у Вінниці інспектори муніципальної варті проводять спільні патрулювання з поліцією, основною метою яких є контроль дотримання умов карантину суб'єктами господарювання та громадянами.

З квітня по вересень 2020 року інспектори КП «Муніципальна варта» ВМР взяли участь у 533 спільних профілактичних заходах, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19

на території міста Вінниця. Інспектори муніципальної варти проводили роз'яснювальну роботу та робили зауваження з приводу порушень дезінфікування поверхонь у громадських місцях і дотримання маскового режиму.

ВАЖЛИВО!

Пам'ятайте, муніципальні варти не мають права складати протоколи в частині порушення умов карантину та застосовувати заходи примусу проти громадян, це право належить виключно правоохоронним органам!

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Постанова КМУ від 26 серпня 2020 р. № 760 “Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України” надає органам місцевого самоврядування інструмент додаткового контролю за дотриманням карантинних вимог.

Так, ОМС отримали доступ до даних електронного сервісу “Дій.Вдома”. Це необхідно, аби контролювати осіб, які підлягають самоізоляції чи обсервації, або порушують правила карантину. Раніше доступ до таких особистих даних з мобільного застосунку “Дій.Вдома” мали виключно Міністерство внутрішніх справ та Національна поліція з її територіальними органами.

Більше інформації щодо можливостей для контролю за дотриманням карантину можна знайти на сайті Кабінету Міністрів України за [посиланням](#).

1.4. Інформування населення в умовах пандемії

До важливих протиепідемічних заходів на рівні громад слід віднести належне інформування жителів про ситуацію щодо поширення COVID-19 та впроваджені карантинні заходи.

Про що варто інформувати жителів?

Про статистику захворюваності у громаді, районі, регіоні, країні в цілому. Ці дані доцільно оприлюднювати щоденно. Особливо в умовах стрімкого зростання кількості інфікованих жителів. Ця інформація мобілізує громадян, спонукає їх задуматись щодо важливості дотримання заходів індивідуальної безпеки.

Про протоколи дій у випадку виявлення симптомів захворюваності. Для жителів громади та її частин (сіл, районів, мікрорайонів) доцільно прописати покрокову інструкцію звернення до закладів охорони здоров'я. Допоміжним може стати запровадження форми для зворотного зв'язку, “гарячої лінії” для звернень, за допомогою яких житель може повідомити органи влади про наявні проблеми у сфері медичних послуг.

Про карантинні заходи на території громади. Доцільним є постійне поширення повідомлень щодо важливості дотримання заходів індивідуального захисту, встановлених на території громади карантинних вимог тощо. Вкрай важливо повідомляти населення про покарання за недотримання

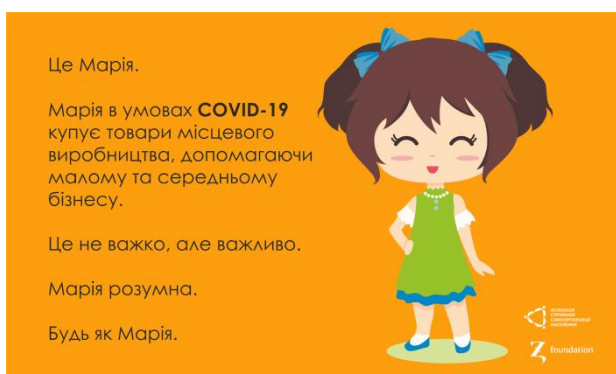
карантину, поширювати інформацію про відповідальність, до якої вже притягнули порушників карантину.

Про ситуацію в лікарнях. Громадяни мають право знати ситуацію у лікарнях. Зокрема, щодо забезпечення закладів охорони здоров'я кадрами, ліками та обладнанням. Актуальним також є поширення інформації щодо поточних потреб лікарень, які необхідно забезпечити коштом державного або місцевого бюджетів, за допомогою волонтерів, соціально відповідального бізнесу.

Про програми підтримки. органи державної влади і місцевого самоврядування, організації громадянського суспільства, волонтери започаткували ряд програм та проєктів з допомоги соціально вразливим категоріям громадян, лікарям, тваринам. Інформацію про ці проєкти, якими можуть скористатись жителі громад, доцільно активно поширювати.

Як приклад: Чернівецька обласна державна адміністрація розробила наглядну інформаційну панель щодо епідеміологічної ситуації в регіоні. У ній оперативно розміщується інформація щодо кількості інфікованих, заповненості лікарень, карта випадків інфікування в районах області, номер "гарячої лінії".

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ПУБЛІКАЦІЮ

Як інформувати?

Важливою умовою ефективного інформування є формування зрозумілих повідомлень для відповідних цільових аудиторій. Вони мають бути простими, лаконічними, не переобтяженими інформацією, такими, що легко запам'ятовуються. Такі повідомлення краще також максимально візуалізувати.

Органи місцевого самоврядування можуть залучати ОГС та лідерів думок до інформування населення. Спроможні організації громадянського суспільства володіють достатніми навичками для проведення ефективної комунікації. Вони також мають свої цільові аудиторії, які їм довіряють.

Варто також звертати увагу на те, для кого ви розробляєте повідомлення. Інформація має спонукати до соціально відповідальної поведінки, проте відповідати потребам аудиторії.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Експерти надали свої поради громадам щодо правил кризових комунікацій в умовах пандемії.

Із ними можна ознайомитись за посиланнями:

- [10 кроків комунікації під час пандемії: пам'ятка для місцевого самоврядування](#)
- [8 правил кризових комунікацій – поради для місцевого самоврядування](#)

Які інструменти доступні органу місцевого самоврядування для належного інформування населення?

Офіційний вебсайт

Для органу місцевого самоврядування найпростішим каналом інформування населення є офіційний вебсайт.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

На власному сайті ОМС може оперативно розміщувати інформацію щодо протидії пандемії.

Важливо, щоб інформація подавалась у максимально доступному форматі. Деякі ОМС розміщують статті щодо COVID-19 у загальному потоці новин, чerez що жителі змушені витратити час на пошук цієї суспільно важливої інформації.

Саме тому варто створити окремих розділ на сайті, присвячений цьому питанню.

Приклад: Миколаївська селищна рада Сумської області [утворила](#) на сайті розділ «Інформація, направлена на протидію поширенню коронавірусної інфекції». На сторінці рада розміщує, зокрема, правила проведення великодніх та поминальних свят на території громади, нормативно-правові акти, до роботи закладів роздрібної торгівлі тощо.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Цікавою також видається практика Дніпровської міської ради, яка розмістила на власному сайті електронну [мапу](#) локацій, де були підтверджені випадки COVID-19. Місця, котрі могли відвідувати хворі (аптеки, магазини, зупинки громадського транспорту, банківські відділення, банкомати тощо), позначені на мапі червоними зонами. На сайті ради повідомляється, що у будинках, де серед мешканців виявлені випадки зараження коронавірусом,

розпочато посилену обробку дезінфекційними засобами. Знезараження проводимуть через день. Мешканцям також безкоштовно надаватимуть антисептики для рук, а на під'їздах таких будинків розмістять відповідні оголошення.

Місцеві газети

На жаль, не всі українці мають можливість переглядати інформацію на офіційному вебсайті ради через обмежений доступ до мережі Інтернет, здебільшого в сільській місцевості. Низька цифрова грамотність окремих категорій населення, зокрема, осіб похилого віку, також унеможливує донесення до них інформації через електронні ресурси.

Літні люди звикли отримувати інформацію з місцевих газет, тому цей канал комунікації не втрачає своєї актуальності. Особи похилого віку входять до групи ризику, тому вони першочергово мають бути поінформовані щодо заходів безпеки, алгоритму дій у разі появи симптомів COVID-19, можливостей отримання соціальної допомоги.

Деякі територіальні громади друкують власні вісники, у яких розміщують новини про діяльність ради, суспільно корисну інформацію, оголошення тощо.

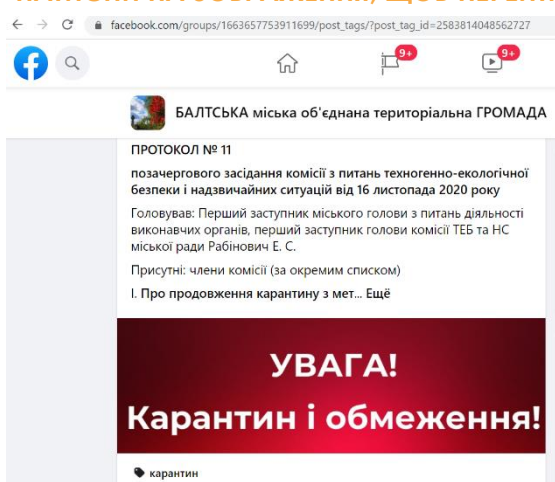
Приклад: Коломацька селищна рада Харківської області випускає щомісячний друкований вісник, присвячений новинам громади. Розміщується у ньому і актуальна інформація щодо заходів боротьби із пандемією, а також статистика поширення COVID-19.

Соціальні мережі

Все більше українців нині користуються соціальними мережами, тож вони є чудовим каналом для поширення інформації щодо протидії пандемії.

Орган місцевого самоврядування може розміщувати інформацію як на своїй власній сторінці, так і у місцевих групах та на сторінках, які користуються найбільшою популярністю серед населення.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Приклад: Балтська міська рада Одеської області утворила загальнодоступну групу в Facebook, де розміщує публікації, зокрема, щодо протидії поширенню коронавірусу. Загалом упродовж квітня-листопада 2020 року за цією тематикою було розміщено 83 публікації. Це матеріали із роз'ясненнями обмежувальних заходів, які встановлені в громаді, протоколи засідань комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, номери телефонів голови громади та інших посадових осіб, до яких жителі можуть звернутись, інтерв'ю з керівниками місцевих закладів охорони здоров'я тощо.

Жовтанецька сільська рада Львівської області щодня [розміщує](#) на власній сторінці у мережі Facebook статистику щодо кількості зафіксованих випадків інфікування Covid-19. Схвальним є те, що розміщують вони її щотижнево.

SMS-розсилки

Органи місцевого самоврядування можуть замовляти операторам мобільного зв'язку розсилку sms-повідомлень жителям. Це можна організувати без розголошення персональних даних. У повідомленнях може міститись інформація щодо важливості самоізоляції, про заходи індивідуального захисту, пункти допомоги тощо.

Приклад: Покровська міська рада замовила у операторів мобільного зв'язку інформацію щодо людей, які перебували в роумінгу. За отриманими від операторів даними з 11 по 23 березня 2020 року з-за кордону до Порковська та суміжних населених пунктів повернулися 1 500 осіб. Для них була замовлена sms-розсилка з рекомендаціями щодо самоізоляції. Представництво мобільного оператора [повідомило](#) ЗМІ, що вони надають статистику без розголошення персональних даних. номери телефонів та імена абонентів зашифровані, представникам влади надають дані виключно щодо їх кількості. Мобільний оператор самостійно надсилає громадянам замовлені радою повідомлення з проханням дотримуватися самоізоляції.

Залучення до інформування старост

Староста – член виконавчого комітету місцевої ради, який працює в ньому на постійній основі. Він представляє інтереси жителів відповідного села, селища у виконавчих органах ради. Зазвичай староста проживає на території, інтереси якої він представляє, тому він краще розуміє потреби населення та проблеми, які потребують уваги органу місцевого самоврядування.

В умовах карантину староста може займатись інформуванням населення. Його діяльність може бути вкрай ефективною, якщо він добре знає свій округ та підтримує комунікацію з жителями. Більш того, він може здійснювати також і контроль за дотриманням карантинних обмежень.

Що може робити староста?

- Розробити план інформування населення старостинського округу та втілити його в життя.
- Сформував перелік осіб, що належать до соціально вразливих категорій, які потребують допомоги місцевої влади та волонтерів. Доносити до цих осіб інформацію щодо доступних програм допомоги.
- Залучати органи самоорганізації населення (ОСН), громадські організації, активістів, до проведення інформаційних кампаній серед населення щодо важливості дотримання протиепідемічних заходів.
- Інформувати керівників підприємств та закладів округу щодо протоколів організації роботи трудових колективів в умовах пандемії, контролювати їх виконання в комунальних структурах.
- Виконувати контрольні функції щодо дотримання жителями округу правил самоізоляції, маскового режиму та соціальної дистанції.

Приклад: староста сіл Демидівка і Могилівка Гніванської ОТГ Вінницької області змушений був [зателефонувати](#) у поліцію через те, що жителі, які повернулись із Польщі, порушили правила самоізоляції. «Одна з сімей, яка повернулася до нашої громади з Польщі (з етичних причин не називаю прізвищ та місця мешкання), вирішила що не буде нічого страшного, якщо вони будуть прогулюватись вулицями села, відвідувати крамниці тощо. Відповідаю: буде. Як староста був зобов'язаний викликати поліцію, що й зробив. Тому прошу, не тримати образи але як кажуть «Береженого — Бог береже». Є чіткі вимоги обов'язкового перебування осіб, які повернулися з-за кордону, на самоізоляції, і їх необхідно суворо дотримуватися», – пише на свій Facebook-сторінці староста, пан Юрій Мельник.

Важливу функцію інформування населення можуть здійснювати і органи самоорганізації населення (ОСН).

Органи самоорганізації населення – це представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення важливих для жителів громади завдань. ОСН є складовою системи місцевого самоврядування.

Особливість ОСН полягає в тому, що він утворюється виключно за територіальним принципом. Його діяльність може охоплювати територію будинку чи декілька будинків, вулицю або її частину, кварталу, мікрорайону, району в місті, а також села або селища. Це може бути будь-яка територія, яка менша за територію діяльності відповідної місцевої ради.

В умовах пандемії ОСН можуть виконувати важливі функції, такі як: згуртування населення, поширення суспільно важливої інформації, допомога вразливим категоріям громадян. А головною особливістю органів самоорганізації населення є те, що вони опікуються проблемами громади на постійній основі, а голови ОСН живуть на території району, або кварталу, над покращенням життя якого вони працюють щоденно.

За відсутності покриття мережею Інтернет, ОСН можуть бути ефективними каналами комунікації місцевої ради із населенням в умовах пандемії. Керівництво ОСН добре обізнані щодо ситуації на території, за яку вони відповідають. Тому, доцільно, щоб місцева рада залучала ОСН до розробки плану дій щодо протидії поширенню коронавірусної інфекції.

Приклад: У Балтській громаді, що на Одещині, утворено 17 ОСН, які активно включились у роботу з протидії пандемії. Від початку карантину керівництво громади збило голів ОСН мікрорайонів, провело розширене засідання за участі ОСН. Перед ними було поставлене завдання інформувати населення про заходи безпеки під час карантину, та про те, куди звертатись у разі хвороби. Староста села Мирони спільно із ОСН, соціально відповідальним бізнесом та активістам утворили групу швидкого реагування та розробили спільну стратегію дій. Стратегія полягала у тому, щоб донести до максимальної кількості жителів інформацію про заходи безпеки в умовах пандемії. Вкрай необхідним також було забезпечення самоізоляції людей похилого віку та підтримка інших вразливих категорій жителів – багатодітних родин, громадян, що втратили роботу. ОСН взяв під опіку самотніх пенсіонерів, що проживають на території його діяльності. Задля забезпечення їх самоізоляції, представники ОСН купували медикаменти, продукти та навіть замовляли насіння поштою, аби вони могли займатись городом та не залишали свої домівки.

1.5. Взаємодія з жителями громади в карантин

Карантинні обмеження неодмінно негативно позначаються на можливостях владно-громадської взаємодії. Це насамперед обумовлено тим, що в умовах карантину неможливо у звичному вигляді використовувати традиційні інструменти місцевої демократії: загальні збори, громадські слухання, місцеві ініціативи. Саме тому перед місцевими радами постає завдання забезпечити взаємодію з громадськістю із дотриманням усіх епідемічних вимог.

Крім того, в таких умовах особливої актуальності набуває запровадження та розвиток інструментів дистанційної взаємодії влади та жителів, зокрема електронної. До таких інструментів слід віднести електронні консультації, електронні звернення, електронні петиції, телефонні «гарячі лінії» тощо. У разі, якщо в громаді відсутнє належне покриття мережею Інтернет, рішенням може бути адаптація традиційних інструментів локальної демократії до вимог карантину.

ВАЖЛИВО!

Якщо в громаді необхідно проводити громадські слухання, бюджет участі або загальні збори за оновленою процедурою, з урахуванням вимог карантину, необхідно внести зміни до відповідних нормативно-правових актів, що регламентують використання цих інструментів (статут територіальної громади, положення, порядки). Слід також пам'ятати, що внесення змін до статуту ускладнене необхідністю подальшого проходження процедури державної реєстрації оновленого документа.

**Коронавірус
горячая линия 15-50
0-800-50-15-50**

Приклад: Покровська міська рада Дніпропетровської області запровадила додаткову «гарячу лінію» голови на період карантину. Звернутися на «гарячу лінію» можна за двома номерами телефону мобільних операторів. «Гаряча лінія» першочергово розрахована для осіб похилого віку, що знаходяться в самоізоляції і потребують підтримки. На неї також

рекомендують телефонувати особам, що хочуть повідомити про людей, які мають соціальні проблеми та не можуть самостійно впоратися з ними і потребують допомоги.

«В умовах надзвичайної ситуації, пов'язаної з епідемією та загальнонаціональним карантинном, ніхто не має залишитися наодинці з труднощами. Найважче впоратися самотнім, немічним людям похилого віку, тим, хто опинився у важких життєвих обставинах. Саме ці категорії сьогодні в центрі особливої уваги. Для покровчан, які потребують допомоги, на період карантину працює окрема «гаряча лінія» міського голови Олександра Шаповала», - зазначається на сайті ради.

Безкоштовну «гарячу лінію» з питань протидії COVID-19 запровадила і Одеська міська рада. Щодня на лінію надходять близько 200 дзвінків від одеситів з питань, пов'язаних з профілактикою хвороби та порядком звернення за медичною допомогою.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

В аналітичному [звіті](#) «Використання інструментів локальної демократії в умовах карантину» експерти запропонували громадам практичні поради щодо адаптації інструментів громадської участі до вимог карантину.

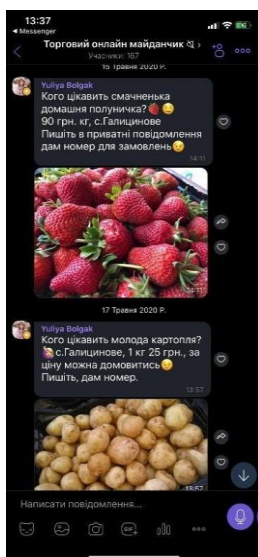
Так, у разі необхідності проведення загальних зборів, їх доцільно замінити на проведення конференцій жителів за місцем проживання.

Громадські слухання, за потреби, можна перевести в онлайн формат. Засідання координаційних рад з перевірки проєктів бюджету участі та голосування за них варто організувати виключно у дистанційному форматі - онлайн.

Доцільним також є запровадження «гарячих ліній», форм для електронних звернень на сайті ради, за допомогою яких жителі можуть надсилати пропозиції, заяви та скарги.

Перелік телефонних «гарячих ліній» центральних органів виконавчої влади та обласних ТГЛ можна знайти за [посиланням](#).

1.6. Допомога малому та середньому бізнесу

Активна фаза пандемії COVID-19 в Україні розпочалася з березня 2020 року. Запроваджені Урядом жорсткі карантинні заходи на всій території України були поступово послаблені, починаючи з 11 травня 2020 року. З серпня і по сьогоднішній день країна живе в умовах адаптивного карантину, який передбачає встановлення посиленних протиепідемічних заходів на окремих територіях зі значним поширенням COVID-19.

Малий та середній бізнес опинився у вкрай важкій ситуації через запровадження карантину. Значній кількості підприємців, що працювали у сфері обслуговування та виробництва товарів, довелось згорнути свою діяльність та, навіть, звільнити своїх працівників. Введення локдауну створює для місцевих виробників проблему щодо реалізації власної продукції та послуг. В умовах закритих ринків та магазинів підприємці у громадах втрачають прибутки.

Яким чином ОМС можуть допомогти малому та середньому бізнесу?

1. **Створення торговельних майданчиків онлайн, де підприємці можуть пропонувати власну продукцію покупцям.** Органи місцевого самоврядування можуть використовувати власні комунікаційні ресурси, аби допомогти місцевим підприємцям реалізовувати товари і послуги.

Приклад: Галичинівської сільська рада Миколаївської області створила торговельний онлайн [майданчик](#). Громада, як і всі інші населені пункти України, опинилась у складній ситуації через введення карантину. Власного ринку в громаді немає, оскільки Миколаїв знаходиться всього у п'яти кілометрах від ОТГ. Тому місцеві підприємці та жителі користувались ринками та торговельними мережами великого міста. Після закриття ринку та обмеження міжміського транспортного сполучення, як продавці товарів, так і покупці опинились у складній ситуації.

З метою підтримки підприємництва в ОТГ сільська рада створила Viber-групу «Купуй у громади», в якій місцеві продавці товарів та надавачі послуг могли розміщувати власні пропозиції. Діяльність спільноти модерувалась посадовими особами місцевого самоврядування, які сліdkували за дотриманням встановлених правил. Місцеві виробники та власники закритих на період карантину крамниць розміщували свою продукцію та контакти в групі, отримавши за її допомогою можливість реалізовувати свої товари та не зупиняти свою діяльність. Всього до групи доєдналося більше 200 учасників та оприлюднено понад 150 оголошень.

2. **Орган місцевого самоврядування може допомагати місцевим підприємцям засобами індивідуального захисту (масками, дезінфікуючими засобами).**

Приклад: із введенням карантину Вигодянська сільська рада, що на Одещині, коштом місцевого бюджету забезпечила 14 об'єктів торгівлі масками у кількості 840 штук. Також маски були передані депутатам від виборчих округів в селах Сонячне, Зоряне та Вигода для розповсюдження серед місцевих підприємців.

3. **Звільнення від сплати місцевих податків і зборів та плати за оренду комунального майна.**

Приклад: Львівська міська рада запропонувала підприємцям малого та середнього бізнесу низку пільг на період карантину, зокрема, звільнення від орендної плати за користування комунальним майном та окремими конструктивними елементами благоустрою, а також сплати за розміщення зовнішньої реклами й туристичного збору. За оцінками департаменту економічного розвитку, пільги складатимуть приблизно 12,5 млн грн надходжень до міського бюджету.

Схоже рішення [прийняла](#) Власівська селищна рада, Кіровоградської області, яка заслухала на сесії місцевих підприємців та скасувала для суб'єктів господарювання на період з 17.03.2020 до завершення карантину нарахування орендної плати за користування нежитловими приміщеннями, які належать до власності територіальної громади.

4. **Проведення акцій «купуй місцеве».** Важливо, щоби в умовах карантину громадяни купували продукцію місцевих виробників. Таким чином громада може підтримати власних підприємців. Орган місцевого самоврядування може в цьому сенсі виконувати роль комунікатора.

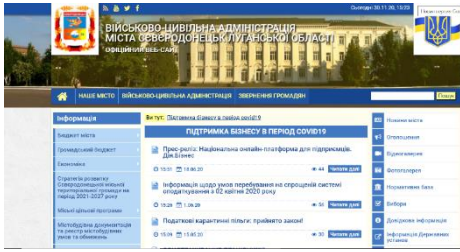
НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Як [приклад](#): Львівська міська рада в якості допомоги місцевим виробникам розробила наліпки «Зроблено у Львові». Цими наліпками у магазинах позначались товари місцевого виробництва. У мерії зазначають, що в час карантину локальні виробники як ніколи потребують підтримки. Місто закликає мешканців підтримувати підприємства та купувати необхідні товари й продукти у львівських виробників.

5. **Належне інформування підприємців про карантин та COVID-19.**

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Як приклад: Северодонецька військово-цивільна адміністрація, Луганської області утворила окремий розділ на сайті «Підтримка бізнесу в умовах Covid-19». На сторінці ВЦА розміщує нормативно-правові акти, роз'яснення щодо соцстрахування працівників, актуальних банківських програм тощо.

6. **Допомога соціально незахищеним верствам населення**

Органи місцевого самоврядування не стояли осторонь проблеми забезпечення соціально незахищених верств населення продуктами, засобами індивідуального захисту та іншими речами першої необхідності.

191 міська та сільська громади долучились до благодійного [проєкту](#), що протягом квітня 2020 року реалізовували Міністерство соціальної політики та мережа супермаркетів «АТБ». Проєктом надавалась адресна допомога соціально незахищеним верствам населення у вигляді продуктивних наборів і товарів повсякденного споживання.

Як правило, місцеві ради виділяли кошти із місцевого бюджету на закупівлю наборів допомоги, об'єднували волонтерів, соціально відповідальний бізнес та громадські організації для координації діяльності з надання допомоги тим, хто її потребує. Важливими також є психологічна підтримка в карантин, прояви уваги та небайдужості.

Приклади:

Жовтанецька сільська рада, що на Львівщині, [відкрила](#) пункт збору гуманітарної допомоги самотнім людям під час карантину. Роздачу продуктів здійснювали працівник соціального відділу та волонтери.

Гатненська сільська рада Київської області [звернула](#) увагу на вплив пандемії на психологічний стан людини. На власному сайті рада розмістила статтю з посиланням на наукові дослідження щодо психологічних наслідків епідемії COVID-19. Статтю підготувала фахівчиня із соціальної роботи сільської ради, психолог за фахом. У ній також наведені її контакти, за допомогою яких жителі можуть звернутись у разі виникнення питань.

Глибочицька сільська рада Хмельницької області [затвердила](#) «Програму з запобігання занесенню, поширенню на території Глибочицької сільської ради гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та соціального захисту громадян в цих умовах на 2020-2021». Програмою передбачено: забезпечення населення, працівників установ та закладів розташованих на території сільської ради засобами індивідуального захисту; інформування населення щодо профілактики та недопущення COVID-19 на територію громади; реалізація політики у сфері соціального захисту населення в цих умовах. Обсяг

фінансування програми – 755 тис. грн. (565 тис. грн – 2020 році, 190 – 2021 році). Програма покриває витрати на забезпечення 270 жителів із кола соціально незахищених верств населення продуктами та засобами першої необхідності. До цих категорій громадян віднесено осіб з інвалідністю I групи, учасників АТО/ООС, бойових дій в інших державах, дітей та сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах та знаходяться на обліку відповідних служб, працівників медичної сфери.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Асоціація міст України слідкує за історіями боротьби сільських, селищних та міських громад із пандемією. На власному сайті АМУ випускає [добрірки](#) коротких новин щодо протидії громад поширенню коронавірусної інфекції. Вони розміщені в загальному потоці новин тож за потреби ви можете із ними ознайомитись.

Асоціація ОТГ також переклала та виклала на сайті практичний посібник для лідерів громади під час пандемії. Цей посібник базується на вказівках органів влади США та провідних світових інституцій, результатах досліджень охорони здоров'я та досвіді країн, які ведуть боротьбу з COVID-19 з січня 2020 року. Із посібником Ви можете ознайомитись за [посиланням](#). Актуальну інформацію про державні програми соціальної підтримки можна знайти на сайті Кабінету Міністрів України за [посиланням](#).

МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ

2.1. Організація роботи підприємства в умовах карантину

Пандемія та карантинні обмеження вкрай негативно позначилися на підприємницькій активності та світовій економіці загалом. За [даними](#) опитування бізнесу, проведеного спільноту українських підприємців разом з Ukrainian Marketing Group, за місяць карантину 29% українських компаній призупинили свою діяльність на період карантину, 6% повністю закрили свій бізнес. За даними цього ж дослідження, третина власників бізнесу (переважно мікробізнесу), заявляли про падіння доходів на 90-100% з початку карантину. Ці ж підприємці звільнили до 50% штату співробітників.

З іншого боку, після зняття карантинних обмежень керівникам великих підприємств та власникам малого і середнього бізнесу необхідно було потурбуватися про дотримання санітарно-епідеміологічних норм, аби налагодити роботу в умовах триваючої пандемії. Нижче описаний досвід організації безпечного середовища та роботи з клієнтами на деяких українських підприємствах.

1. Промислові підприємства. Перед промисловими підприємствами постало завдання щодо організації безпечного виробничого процесу в умовах поширення COVID-19.

Розробка COVID-протоколів із переліком протиепідемічних заходів та чітких інструкцій для працівників - це першочергове завдання керівництва підприємства та відповідальних за безпеку праці.

Підготовка підприємства до роботи в умовах пандемії, як правило, передбачає: закупівлю засобів індивідуального захисту для працівників; по можливості, розмежування робочих місць із дотриманням дистанції в 1,5 метри між ними; інструктаж колективу щодо заходів епідеміологічної безпеки; організація дистанційної роботи частини персоналу тощо.

Приклад: ТОВ, що виробляє кабельно-провідникові системи, розробило покроковий алгоритм організації виробництва своєї продукції в умовах пандемії. Про нього вони розповіли експертам Асоціації.

Підприємство було змушене скоротити частину працівників через економічну кризу, спровоковану пандемією. Разом із тим, воно забезпечило масками та дезінфекторами всіх співробітників, які

залишилися працювати. Всього було закуплено 50 тисяч масок та 600-800 літрів дезінфікуючих засобів. Стаття витрат на засоби захисту склала 2 млн. грн.

Протокол забезпечення безпеки праці в умовах пандемії визначає перелік протиепідемічних заходів, що вживаються починаючи із підвезення колективу на роботу. Основний перелік заходів санітарно-епідеміологічної безпеки, що вживає компанія, такий:

- Працівників доставляють на підприємство робочі автобуси, які перед кожною поїздкою дезінфікуються. Працівники займають місця відповідно до встановлених норм з дотриманням соціальної дистанції. Масковий режим є обов'язковим для перебування в автобусі.
- Перед початком робочого дня працівники обов'язково проходять температурний скринінг. Очікуючи у черзі на скринінг, вони дотримуються соціальної дистанції. Для цього на вулиці була зроблена спеціальні розмітка. Двічі на день проводиться дезінфекція турникетів: перед тим, як люди заходять та після того, як виходять. За таким же графіком дезінфікуються роздягальні, вбиральні та інші приміщення загального користування.
- Відповідальні за роботу цеху особи перевіряють дотримання маскового режиму. Робітники працюють у гумових рукавичках. На конвеєрних лініях були розділені робочі місця із дотриманням соціальної дистанції у 1,5 метри. Між робочими місцями були встановлені спеціальні перегородки.
- Через 4 години після початку роботи співробітникам роблять повторне вимірювання температури. У разі виявлення підвищеної температури, або інших симптомів захворювання, працівника ізолюють та викликають швидку допомогу. Основне завдання – це перервати ланцюжок передачі вірусу.
- На території підприємств розміщені чисельні плакати із роз'ясненнями заходів безпеки в умовах епідемії.

Варто відзначити, що такі заходи дають результат. Перша серйозна хвиля захворюваності на підприємстві зафіксована у вересні. Тоді захворіло 55 працівників. У жовтні був зафіксований спад кількості інфікованих – всього 12 осіб. Проте станом на кінець листопада у 70 працівників був виявлений COVID-19. Враховуючи те, що заводи знаходяться у областях зі значним поширенням інфекції, такі показники захворюваності на підприємстві є відносно невисокими.

Схожі заходи **вживає** й один олійноекстракційних заводів України, який зосередив свою протиепідеміологічну діяльність на проведенні дезінфекції території підприємства, інформуванні робочого колективу щодо заходів безпеки, забезпечення його засобами індивідуального захисту.

2. **Сфера послуг** найбільше потерпає від епідемії. Підприємства, співробітники яких вимушені щоденно контактувати з великою кількістю осіб, опиняються в особливій "зоні ризику". І одне з основних питань, яке турбує такі підприємства, – як продовжувати працювати, гарантуючи при цьому безпеку власних співробітників.

Перед цими підприємствами постає завдання створення безпечного простору не лише для своїх працівників, але й клієнтів, з яким вони працюють. Проблеми виникають і з клієнтами, які відмовляються від маскового режиму та соціальної дистанції.

Приклад:

Чернівецька група компаній поділилась з експертами Асоціації власним досвідом організації безпечного простору в офісі та підходами до роботи з клієнтами в пандемію. Компанія обслуговує понад 1000 підприємців, надаючи їм правничо-бухгалтерські послуги. Основні заходи, які були запроваджені, були такими:

- Забезпечення працівників засобами індивідуального захисту. Керівництвом були сформовані запаси масок, рукавичок, рідкого мила, дезінфекторів, паперових рушників.
- Підготовка та розповсюдження оголошень щодо заходів безпеки на роботі, яких зобов'язані дотримуватись співробітники.
- Переведення співробітників у режим скороченого робочого дня, аби було комфортніше повертатись додому.
- Розміщення для клієнтів інформаційних вивісок на входах до офісів щодо безпечного спілкування.
- Проведення щоденного скринінгу температури та контроль за самопочуттям працівників. Для всіх офісів придбано електронні термометри. Якщо у співробітника підвищена температура, але інших симптомів COVID-19 не спостерігається, він відправляється на самоізоляцію на 1-2 дні до подальшого прояснення щодо стану його здоров'я. Важливо, що співробітник зобов'язаний повідомити керівництво щодо своїх планів з відвідування масових заходів (весілля, дні народження тощо). Після участі у заході, працівник йде на двотижневу самоізоляцію, незалежно від стану його здоров'я, але з дистанційним режимом роботи.
- Організація заходів безпеки щодо працівників, які контактують із клієнтами. Першочергово підприємство забезпечило щитками для обличчя співробітників фронт-офісу. Працівників, щодо яких є підвищений ризик інфікування, забезпечено респираторами високого рівня захисту. Водночас використовується і практика зустрічей із клієнтами за межами офісу, на відкритому повітрі.
- Розмежування робочих місць прозорими заслінками для зменшення притоку повітря від приміщень, де відбуваються регулярні зустрічі з клієнтами. З цією метою використовувалась плівка, яку легко можна змінити, або зняти. Разом із тим, працівники також самостійно контролюють притік свіжого повітря на робочому місці.
- Проведення стерилізації офісних приміщень ультрафіолетом, провітрювання. Дезінфекція проводиться за умов відсутності в офісах працівників. Відповідальні за користування УФ-лампами співробітники проходили відповідний інструктаж, були ознайомлені з правилами безпеки. Після проведення дезінфекції, приміщення обов'язково провітрюються протягом не менш ніж 15 хвилин. В офісах щоденно проводиться вологе прибирання із застосуванням дезінфікуючих засобів. Періодичність проведення заходів дезінфекції прописана у протоколах і складає тричі на день.
- Переведення у дистанційний режим роботи частини персоналу. У офісах же внутрішніми протоколами був встановлений норматив: 10 м² на 1 людину. Якщо загальна площа офісу складає 40 м², то одночасно у ньому можуть перебувати 3-4 особи, не більше. Вирішувалось також питання безпеки персональних даних клієнтів. Організація дистанційної роботи з персональними даними актуалізує питання протидії витоку інформації. Підприємством була вдосконалена робота із інформацією таким чином, що ризики для персональних даних клієнтів були мінімізовані.
- Створення обмінного фонду пульсоксиметрів та УФ-ламп. У якості допомоги були закуплені пульсоксиметри, які співробітники можуть взяти додому у разі виявлення симптомів COVID-19. Аналогічно, для тимчасового використання співробітники можуть взяти УФ-лампи. Всі вони пройшли ретельний інструктаж щодо безпеки їх використання.
- IFA тестування. Організовано тестування працівників для виявлення антитіл методом IFA. Це дає розуміння, що після проходження 10 днів працівник має імунітет та зможе виходити на роботу без обмежень з достатнім рівнем безпеки для себе та своїх колег.
- Страхування здоров'я співробітників. Підприємством організовано страхування співробітників на випадок погіршення хвороби. Страхівка – це в першу чергу фінансова підтримка для подолання похідних хвороб унаслідок Covid-19: пневмонії та інших ускладнень. В середньому, вартість місячного страхування на одну особу складає 150 грн. 9 співробітників отримали одноразові виплати страхового відшкодування по 8 000 грн. унаслідок пневмонії після Covid-19. Після виплат страхування не припиняється та розповсюджується на велику кількість інших можливих хвороб.

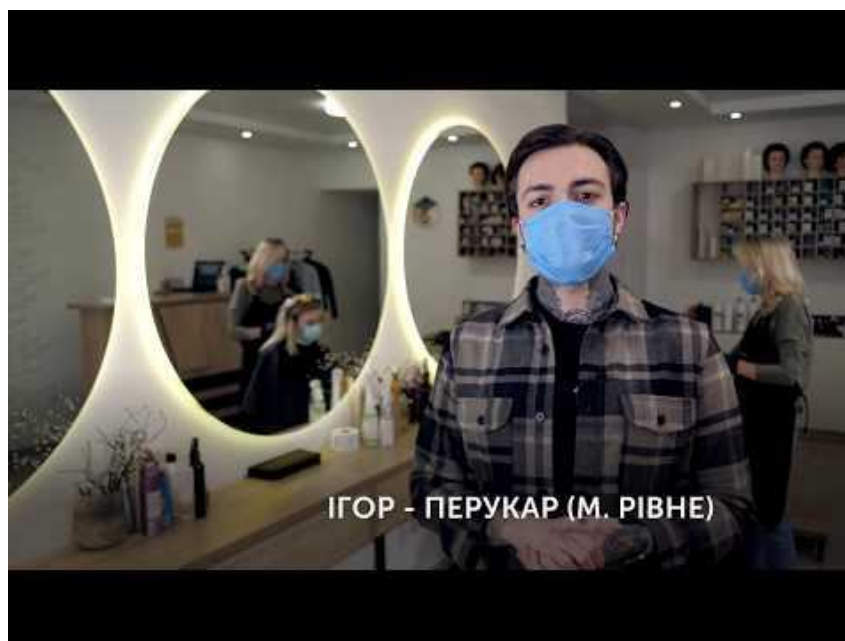
Власниці **кафе** у Києві організували роботу свого закладу відповідно до рекомендацій МОЗ. Персонал кафе обслуговує персонал в масках та гумових рукавичках, які кожні 2 години змінюються. Столи розміщені на безпечній відстані з метою збереження соціальної дистанції. Клієнтам обов'язково обробляють руки дезінфікуючим засобом. Для відвідувачів були роздруковані одноразові паперові меню зі стравами, їм також подаються виключно одноразові столові прибори. Персонал та відвідувачі проходять температурний контроль. Співробітникам проводять скрінінг тричі на день.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ВІДЕО

У рівненській **перукарні** після зняття карантинних обмежень були запроваджені заходи безпеки, які передбачали обслуговування не більше трьох відвідувачів одночасно. Після кожного клієнта проводиться дезінфекція робочого місця та інструментів. Крісла розставлені на відстані 1,5 метри. Персонал працює в масках та гумових рукавичках та проходить температурний скрінінг. Відвідувачі обслуговуються виключно в масках та за попереднім записом.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ВІДЕО

Тернопільський **торговельний центр** [поділився](#) власним досвідом щодо створення безпечного простору для продавців та покупців. Так, клієнти та працівники зобов'язані дотримуватись маскового режиму, обробляти руки дезінфікуючим засобом. На вході проводиться температурний скрінінг. Візки для товарів регулярно дезінфікуються. В магазинах встановлена норма - не більше одного відвідувача на 10 м2. В кожному магазині встановлена розмітка, покликана забезпечити соціальну дистанцію.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ВІДЕО

Належна організація безпечної роботи **продуктових ринків** є вкрай складним завданням. Проте за умови спільної роботи влади та бізнесу можливо створити максимальні умови для протидії Covid-19. Чортківський ринок, що на Тернопільщині, є першим в області, що відкрився за всіма стандартами.

За [словами](#) голова обласного управління «Держпродспоживслужби»: «Керівництво і підприємці ринку, а також міська влада підійшли надзвичайно серйозно до вирішення питання, щоби задовольнити потреби як продавців, так і покупців».

На вході в ринок [перевіряють](#) температуру. Увійти можуть лише покупці в масках. На вході стоять дезінфікуючі засоби. Кожна торгова точка облаштована спеціальними екранами. Робочі місця розташовані на відстані трьох метрів один від одного. Працівники одягнені у медичні маски та рукавички. Кожні три години проводиться дезінфекція. Керівництво ринку зазначає, що однією з основних проблем є небажання відвідувачів дотримуватись встановлених вимог: одягати маску та проводити температурний скрінінг.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Експерти з податкових та юридичних питань підготували власні "антивірусні" поради для підприємців.

Із ними можна ознайомитись за посиланнями:

- ["Антивірусні" заходи для бізнесу: договори та електронний документообіг](#)
- ["Антивірусні" заходи для бізнесу: корпоративне управління вдома](#)

Зверніть також свою увагу на [Інтернет-портал](#) ДУ “Офіс з просування імпорту в Україні”. На ньому є розділ “Covid-19”, покликаний надавати інформаційну підтримку бізнесу в умовах пандемії. В ньому міститься інформація щодо ситуації з переміщенням товарів, зміни в торгівлі та останні оновлення, що пов'язані з профілактикою Covid-19.

Поки в тестовому режимі працює [онлайн-платформа](#) «Дія.Бізнес». Навіщо її створено? “Цей сайт для майбутніх та досвідчених підприємців - 1 stop shop з відповідями на всі питання”, - зазначається на стартовій сторінці платформи. На платформі доступні сервіси з онлайн-консалтингу для підприємців, онлайн-школа для підприємців, онлайн-виставки та події для підприємців, наведений список центрів підтримки підприємців та дізнайтесь більше про всі можливості центрів та графік роботи тощо.

Актуальні державні програми з підтримки бізнесу ви можете знайти на сайті Кабінету Міністрів України за [посиланням](#).

На [сайті](#) Європейської бізнес асоціації доступний сервіс дистанційного консультування бізнесу. Ви можете залишити своє питання експертам ЄБА за вказаним номером телефону та електронною адресою.

Зверніть увагу на [веб-платформу](#) “Карта можливостей для бізнесу”. Карта - це систематизована і повна збірка всіх можливих інструментів допомоги українським підприємствам від програм ЄС. За її допомогою легко дізнатися, як вийти на міжнародні ринки, де знайти фінансові ресурси та як розвинути навички ведення бізнесу і покращити діловий клімат в Україні.

2.2. Соціальна відповідальність бізнесу

Протидія коронакризі мобілізувала на допомогу лікарням та соціально незахищеним громадянам не лише небайдужих людей, організації громадянського суспільства та органи влади, але й бізнес. У медіа можна знайти сотні надихаючих прикладів того, як підприємці закуповували кисневі концентратори у лікарні, виробляли системи захисту для лікарів, доставляли гарячі обіди для медичних працівників та продуктові набори літнім людям.

Центр “Розвиток корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)” [зібрав](#) 309 практик, що ілюструє внесок українських бізнесменів у боротьбу з поширенням COVID-19 по всій країні.

“Український бізнес активно включився в боротьбу з COVID-19, перераховуючи тисячі та мільйони гривень на допомогу медикам та лікарням, підтримку своїх працівників та соціально незахищених верств населення. Тому ми маємо відмітити та продемонструвати усім українцям внесок бізнесу під час пандемії, їх допомогу як фінансову, так і матеріальну, підтримку вразливих верств населення, створення корисного позитивного контенту, надання безкоштовних продуктів і послуг, ефективну роботу зі співробітниками та клієнтами”, - зазначається на сайті Центру.

У підбірці ви зможете знайти кейси, наприклад, про безкоштовний ремонт автомобілів швидкої допомоги найбільшим виробником цих автомобілів в Україні; про переобладнання власного швейного виробництва під виготовлення захисних масок невеликим соціальним магазином на Полтавщині; про забезпечення страховою компанією медичного захисту для перебування за кордоном десяти українських лікарів-волонтерів, які вилетіли на стажування до Італії; про започаткування проекту “Нагодуй лікаря”, який передбачає доставку гарячих обідів для лікарів із ресторанів; про забезпечення безкоштовних перевезень лікарів службами таксі коштом однієї з найбільших мереж автозаправних комплексів та про багато інших ініціатив.

Центром також був реалізований [спецпроект](#) "COVID-19: бізнес для громад", в межах якого були детально описані окремі кейси компаній, в яких вони діляться проблемами, з якими стикалися, антикризовими рішеннями, які вони приймали та результатами реалізації цих рішень.

2.3. Адаптація бізнесу до нових умов

[Дослідження](#) життєстійкості організацій під час COVID-19 від групи компаній One Philosophy показало, що під час пандемії 71% організацій в Україні запустили новий продукт або послугу, 55% залучили нових партнерів для нових ініціатив. Наприклад, кафе та ресторани в карантин переорієнтувалися на доставку. А втім, як зазначають самі [підприємці](#): "заробляти на доставці під час карантину практично неможливо... завдяки доставці ресторан може вийти не більш як на 30% звичайного обороту." Через кризу, яка зачепила ресторанну галузь, страждають і фермери, які втратили значну частину ринку збуту через закриття закладів харчування.

Водночас українці підприємці не втрачають оптимізму та проявляють уміння адаптивності та «виживання» в умовах коронакризи.

1. Переорієнтація відповідно до нових потреб суспільства

Приклади:

[Студія реклами та дизайну](#) із Кропивницького, яка до карантину фокусувалася на виробництві брендкованої сувенірної продукції, поліграфії, рекламних вивісок, намагається адаптуватись до нової реальності та пропонує клієнтам брендувати маски, дезінфектори та інші засоби захисту.

Сергій Багненко до карантину був власником ресторанного бізнесу у Херсоні. З приходом карантину він вирішив не займатися доставкою їжі, а повністю [переформувувати свій бізнес](#) у виробництво хумусу. Він виготовляє декілька видів цієї закуски та доставляє її херсонцям та миколаївцям. На своїх сторінках у соцмережах команда Сергія подає ідеї красивих та смачних страв із хумусом.

Найбільша в Україні [ферма](#) з вирощування аспарагуса, що поставляла свою продукцію у 200 ресторанів, у карантин налагодила поставки своєї продукції онлайн та через різні торговельні мережі.

2. Кооперація бізнесу

Взаємодопомога підприємців є як ніколи актуальною в умовах економічної кризи, спричиненою COVID-19. Кооперація надає можливість малому та середньому бізнесу спільно працювати над розширенням клієнтської бази, над рекламою продукції власного виробництва. Вона також сприяє створенню нових партнерств, появі нових ідей, напрямків співробітництва та розвитку бізнесових проєктів.

Приклади:

Українські крафтові виробники започаткували у соціальних мережах [флешмоб](#) #вижити_малим. Мета ініціативи - привернути увагу влади, ЗМІ та суспільства на маленьких українських виробників, що потерпають від пандемії. Вони також організували марафон, в межах якого власники локальних виробництв зібрали дегустаційні коробки зі своєю продукцією без етикетки бренду і розіслали їх лідерам думок, щоб привернути суспільну увагу до маленьких виробників. І вони досягли своєї мети: цю яскраву акцію підтримали відомі люди, які активно поширювали у соціальних мережах інформацію про українські продукти, відзначаючи їх високу якість.

Під час карантину не працювали ринки, які є майданчиком для збуту продукції фермерів. Тому аграрії об'єдналися і зробили проєкт «Вітамінна коробка». На сайті представлена продукція більше півсотні малих виробників зі всієї України: свіжі овочі, зелень та фрукти, м'ясо та бакалія, хлібні вироби та солодощі, товари для дому та карантинні засоби. Можна також замовити і тематичні бокси. Наприклад, овочі до борщу, веганські продукти або новорічні подарункові набори. Доставка працює насамперед по Києву, але через кур'єрські служби можна замовити і з інших куточків України.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Прикладом успішної кооперації бізнесменів різної спрямованості є сайт запорізьких підприємців <https://vsetut.zp.ua/>. Він створений 2020 року в розпал карантину з метою допомоги бізнесу в реалізації товарів та послуг. Розробниками сайту створена також [Facebook-група](#). “У зв'язку з тим, що один з найбільших ударів пандемія завдала малому і середньому бізнесу Запоріжжя, постраждала дуже велика кількість людей та їх бізнес. Закриті магазини, кафе, ресторани, ринки тощо. Ми можемо допомогти один одному. Знизити ціни, організувати доставку і взаємодіяти між собою! Ми вирішили створити відкриту запорізьку групу взаємодопомоги, де кожен представник малого та середнього бізнесу може запропонувати свої послуги з продажу, доставки товарів, пошуку роботи та працівників, надання будь-яких послуг”, - зазначається на сторінці.

Є також [приклад](#) кооперації та взаємодопомоги у IT-сфері. 12 бізнес-асоціацій, які представляють інтереси аутсорсингових компаній по всьому світу, об'єдналися для подолання наслідків коронакризи у IT-індустрії. Ініціатива отримала назву The Global Technology & Business Service Council (GT&BSC) і розпочала роботу в червні 2020 року. До неї приєдналась і українська Асоціація “IT Ukraine”. “Задача Асоціації в рамках Global-12 полягає в тому, щоб показати, яким гнучким та інноваційним є українське IT під час зміни парадигм роботи. І кооперація з міжнародними асоціаціями — один з найвпливовіших інструментів для досягнення цієї мети”, — зазначає Костянтин Васюк, Виконавчий директор Асоціації “IT Ukraine”

В рамках співпраці асоціації домовились, що будуть:

- ділитись власними практиками, кейсами, аналітичними даними локальних ринків, які можуть стати в нагоді іншим учасникам Global-12;
- формувати спільну інформаційну адженду задля подолання наслідків епідемії COVID-19;
- розвивати та об'єднувати людські ресурси в рамках глобального IT-ринку.

Чудову ініціативу з обміну інформацією щодо антикризових інновацій започаткували черкаські бізнесмени-засновники [школи](#) підприємництва. Вони зробили добірку закордонних практик “Як бізнес в усьому світі долає наслідки епідемії та карантину (антикризові інновації)”. Ця інформація є доступною для всіх зацікавлених осіб та постійно оновлюється. Підприємці можуть знайти у цьому документі підходи та інструменти, які вони можуть спробувати використати у власній діяльності.

Українська компанія-розробник програмного забезпечення вирішила [підтримати](#) ділову активність українського бізнесу в період карантину. До кінця жорсткого карантину, вона надала можливість

для бізнесу користуватись системою зовнішнього електронного документообігу безкоштовно. Користуючись системою документообігу юристи, фінансисти та керівники компаній можуть узгоджувати та підписувати документи за допомогою електронного підпису 24/7 звідки завгодно, де є інтернет.

3. Комунікація зі споживачем, орієнтація на потреби клієнта

Цього року вміння комунікувати зі своїми споживачами та клієнтами стало особливо важливим. Необхідно вміти розповісти про заходи безпеки, яких дотримуються у вашій компанії, а також спонукати споживача підтримати їх справу. Значення також має максимальна лояльність до клієнта, яка заохочуватиме їх залишатись із вами.

Як приклади:

Один з ресторанів української кухні з початком карантину не просто запустив власну доставку їжі, але і [пояснив](#) підписникам, що це дасть можливість заробляти їх офіціантам та кухарям. Крім того, вони звернули увагу, що кур'єри і працівники кухні забезпечені масками, рукавичками та особистими санітайзерами.

Інший невеликий ресторан у центрі Києва ще до пандемії звертав увагу на потреби людей з інвалідністю та облаштував пандуси, вибиральні, зробивши таким чином свій заклад доступним для людей на візках. Карантин став викликом для закладу. Проте, ресторан запровадив службу доставки, співробітники, що мали машини [працювали](#) кур'єрами. Заклад також працював у режимі “їжа на винос”.

Після послаблення карантинних обмежень заклад відкрив літній майданчик для відвідувачів за умов дотримання низки протиепідемічних [заходів](#):

- за одним столиком може присісти не більше двох осіб;
- відстань між столиками має зберігатись не менше 1,5 м.;
- усі страви та напої віддаватимуться лише в одноразовому закритому посуді разом з одноразовими приборами через віконце видачі;
- замовлення здійснюватимуться дистанційно (телефоном або через віконце), з меню також можна буде ознайомитись онлайн або біля місця видачі замовлень;
- вхід до приміщення кафе заборонений;
- місце видачі замовлень буде забезпечене достатньою кількістю антисептичних засобів.

МОДЕЛІ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Коронакриза “каталізує нові форми громадянської мобілізації”, зазначається у [статті](#) Фонду Карнегі “Громадянське суспільство та коронавірус: розвиток, незважаючи на перешкоди”.

“Актори громадянського суспільства у багатьох країнах, як демократичних, так і недемократичних, вирішують проблеми, спричинені пандемією, великими та малими кроками. Вони заповнюють прогалини, що залишили уряди у наданні основних послуг, зокрема, поширення інформації про вірус та захисту маргіналізованих груп. Подекуди вони співпрацюють з бізнесом та органами влади, щоб підтримати місцеві громади, яким не вистачає економічної підтримки”, - вважають її автори.

Український громадський сектор характеризується високим рівнем готовності до мобілізації, самоорганізації, благодійності та взаємодопомоги. Це показала Революція Гідності, збройна

агресія Росії проти України і криза 2020 року, спричинена пандемією Covid-19. В Інтернеті можна знайти тисячі історій про ініціативи небайдужих людей, громадських організацій, активістів, волонтерів, благодійників з подолання негативних наслідків впливу пандемії на суспільно-економічне життя нашого суспільства. Вони звертають увагу на ті групи населення, які не отримують належної підтримки від держави. Оскільки описати всі ініціативи неможливо, у цьому методичному збірнику ми наведемо ті приклади громадських ініціатив у різних сферах, які видаються нам цікавими та заслуговують на поширення. Це ініціативи різної спрямованості, що покликані допомогти лікарям та лікарням, місцевим підприємцям, літнім людям, жінкам, безпритульним тваринам.

3.1. Допомога місцевим виробникам

Які проблеми виникають у місцевих виробників через пандемію?

Закриття закладів та установ через введення карантинних обмежень місцевий бізнес несе значні втрати. Виробники товарів та послуг втратили можливість реалізовувати свої товари та послуги.

Як можна зарадити цій проблемі?

1. **Інститути громадянського суспільства можуть виконувати важливу комунікаційну роль, створюючи онлайн-платформи та майданчики**, за допомогою яких невеликі господарства можуть пропонувати громадянам свою продукцію. Власники фермерських господарств у переважній більшості не володіють навичками просування своїх товарів онлайн, тому розвиватись у цьому напрямку їм допомагають громадські організації.

Як приклад: луганська громадська організація спільно з обласною державною адміністрацією реалізували ініціативу «Підтримка місцевих товаровиробників «Вироблено на Луганщині. Луганщина моя». Проєкт покликаний привернути увагу жителів луганських громад до продукції місцевого виробництва. Автори ініціативи розгорнули широку інформаційну кампанію в семи луганських громадах щодо популяризації місцевих товаровиробників. Зокрема, вони домовились із власниками торгових мереж щодо маркування локальних товарів. З цією метою ними були вироблені відповідні стікери та наліпки, якими позначались продукти луганського виробництва.

Коаліція громадських організацій у Черкасах запустила у соціальних мережах **флешмоб** «Купуй черкаське». Організатори оприлюднили правила участі у флешмобі: 1) залишайтеся вдома і бережіть здоров'я; 2) натискайте на хештег #купуйЧеркаське і знаходьте місцеві бізнеси, які продовжують працювати для вас; 3) замовляйте собі і своїм рідним те, що давно хотіли; 4) розповідайте усім Черкасам, кого з місцевих виробників чи надавачів послуг ви рекомендуєте; 5) публікуйте на своїй сторінці коротке оголошення зі своєю пропозицією, давайте посилання на свій бізнес і ставте хештег #купуйЧеркаське, за яким усі черкащани можуть знаходити ваші товари та відкрити для себе новий прекрасний світ черкаських малих та середніх підприємств.

Громадська організація спільно з Асоціацією міст України у якості допомоги невеликим фермерським господарствам у громадах розробила соціальну онлайн **платформу** «Відкритий ринок». Це майданчик на якому виробники сільськогосподарської продукції та її споживачі можуть зустрітись без посередників. «Він задуманий як відповідь на виклик епідемії COVID-19 та її наслідків. Багато селян сьогодні опинилися у складній ситуації, не маючи можливості реалізувати власновирощену продукцію на ринках та ярмарках України. Водночас, мешканці міст і селищ вимушені купувати фрукти, овочі, м'ясо, молоко та іншу продукцію виключно в магазинах та супермаркетах», - зазначають автори ініціативи.

3.2. Допомога безпритульним тваринам

Чому пандемія негативно впливає на безпритульних тварин?

Через поширення непідтвердженої інформації щодо можливої передачі коронавірусної хвороби від тварин, деякі люди позбавляються своїх домашніх улюбленців, тому на вулицях збільшилась кількість безпритульних собак та котів.

Закриття ринків, магазинів та інших закладів у карантин позбавили тварин місць, де люди їх підгодовували.

Одиноким особам похилого віку вкрай складно та небезпечно в умовах карантину забезпечувати своїх домашніх улюбленців харчуванням.

Тварини у притулках позбавлені можливості здійснювати прогулки через заборону відвідувань притулку волонтерами у карантин.

Як можна зарадити цим проблемам?

1. Інформувати населення щодо непідтвердженої інформації про передачу хвороби через тварин.

Як приклад: у Черкасах зооактивісти поширювали листівки щодо непідтвердженої інформації, що тварини переносять вірус. Всього ними було виготовлено 25 тисяч листівок коштом соціально відповідального бізнесу, волонтерів та небайдужих громадян.

2. Оперативно забирати з вулиць безпритульних тварин, особливо тих, які нещодавно втратили дім.

Як приклад: черкаські зооактивісти крім інформування населення, коштом волонтерів закупили зоологічні клітки, в яких проживали тварини на час пошуку перетримки. Кормами для тварин активістів забезпечили небайдужі виробники та дистриб'ютори кормів для домашніх улюбленців.

3. Допомагати особам похилого віку в закупівлі корму для їх домашніх тварин. Літні люди відносяться до груп ризику зараження Covid-19, саме тому вкрай важливо мінімізувати їх соціальну взаємодію. Існує значна кількість ініціатив із забезпечення літніх людей продуктивними наборами, проте важливо турбуватися і про їх улюбленців.

Як приклад: проєкт "Один вдома", започаткований одним з київських благодійних фондів. Ідея проєкту полягає у допомозі одиноким людям похилого віку в годуванні свого домашнього улюбленця. Разом із соціальними службами міста Києва та усіма небайдужими волонтери забезпечували літніх людей кормом для улюбленців і тим самим попереджали зайві виходи на вулицю і нараження себе на небезпеку. Фонд розпочав збір коштів, проте їх партнер - компанія-виробник кормів взяла на себе витрати з фінансування цієї ініціативи.

4. Організація перетримки домашніх тварин людей, що захворіли на Covid-19 та потрапили до лікарні.

Як приклад: одеська зоозахисна організація започаткували ініціативу «Тимчасовий будинок для вихованця». За її допомогою передбачалось надання допомоги людям, що потрапили до лікарні, із пошуком тимчасового дому для їх домашніх улюбленців на час їх одужання. Приймались на перетримку не лише коти і собаки, а й дрібні домашні тварини – хом'ячки, шиншили, павуки.

5. Організація системи годування безпритульних тварин. Важливо не залишати без харчування тварин, що живуть на вулицях та втратили місця, де їх підгодовували через локдаун.

Як приклад: 20 вінницьких волонтерів взяли під опіку вуличних тварин. Вони розподілили між собою райони, в яких вони підгодовують безпритульних собак та котів. Волонтерки приходять годувати тварин щодня, а їжу купують власним коштом. У випадку, якщо тваринам потрібна ветеринарна допомога, вони оголошували збір коштів у соціальних мережах.

3.3. Молодіжні ради протидіють пандемії

Самоорганізована молодь у малих населених пунктах та великих містах не стояла осторонь проблем, спричинених пандемією.

Чому діяльність саме молодіжних рад заслуговує на увагу?

Молодіжні ради, які є консультативно-дорадчими органами при голові громади, або виконавчому комітеті, залучені до процесу прийняття управлінських рішень, впливають на діяльність органу місцевого самоврядування. Вони об'єднують небайдужих молодих людей, які готові спільно працювати над поліпшенням життя в своїх селах, містах та селищах. Утворення молодіжних рад не є обов'язковим, і виникають вони здебільшого в тих громадах, де молодь проявляє публічну активність та зацікавлення у вирішенні місцевих проблем.

Як приклад: Молодіжна рада міста Коломиї [збрала](#) 26 тисяч гривень на потреби місцевої лікарні. Ця сума дозволила забезпечити місцеву станцію екстреної допомоги респіраторами, а ЦРА — медикаментами, антисептичними засобами, катетерами, ендотрахеальними трубками та іншим.

Завдяки ініціативі молодіжної ради на потреби лікарень міста Кам'янець-Подільською були зібрані кошти на закупівлю для персоналу лікарень 500 рукавичок, 200 шапочок, 400 бахіл, 50 систем для інфузій і 100 отоларингологічних шпатель.

В Щербанівській ОТГ Полтавської області молодіжна рада стала [ініціатором](#) акції «Благодійний кошик». У магазинах громади молоді люди розмістили спеціальні кошики, в які кожен бажаючий міг залишити продукти та засоби гігієни для тих, хто цього потребує. За період карантину молодіжна рада доставила близько 30 таких пакунків пенсіонерам, малозабезпеченим і багатодітним сім'ям. Молоді люди також активно [допомагали](#) місцевій раді та соціальним робітникам доставляти продуктові набори людям, які потребували постійного соціального захисту.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

У разі, якщо Ви зацікавлені у створенні молодіжної ради, необхідну інформацію щодо її процедури створення, діяльності та навчання ви можете знайти на [сайті](#) "Проекту створення дієвої моделі участі молоді на локальному рівні".

3.4. Допомога малозахищеним верствам населення

Карантин та пов'язаний з ним економічний спад ще більше посилив соціальну нерівність в усьому світі. Особливо вразливими є категорії людей, які і до карантину були у скрутному становищі: бездомні, люди з інвалідністю, самотні люди, багатодітні сім'ї. А оскільки, основною групою ризику захворювання на COVID-19 та важкого перебігу хвороби є літні люди, ця категорія опинилася в ізоляції і також потребувала допомоги. На такі виклики оперативно відреагували як всеукраїнські громадські організації, так і місцеві активісти у громадах.

Чим можуть допомогти громадські організації та активісти?

1. Розвозити ліки та продукти. Особливо ефективними такі акції є за інформаційної підтримки влади та матеріальної допомоги бізнесу.

Як приклад:

Благодійний фонд «Життєлюб», що працює з людьми третього віку, під час карантину спільно з КМДА, бізнесом, благодійними та громадськими організаціями [створили](#) "Єдиний координаційний центр" для допомоги незахищеним верствам населення під час пандемії. Підопічні фонду отримали продуктові набори, ліки та речі першої необхідності.

«Корпорація монстрів» - це благодійний фонд, що діє на Одещині, та допомагає дітям, малозабезпеченим сім'ям, медичним закладам, а зокрема і літнім людям. З початком пандемії голова фонду, Катерина Ножевникова, увійшла до Одеського антикризового штабу. Спільно з онлайн-магазином Rozetka вони запустили проєкт допомоги літнім людям Одеси. Для того щоб допомогти, потрібно лише зайти на сайт та оплатити набір продуктів для одесита чи одеситки поважного віку.

В Черкасах група активістів запустила [проєкт «Нема самотніх»](#). Волонтери виступили у ролі кур'єрів, доставляючи продукти людям похилого віку та людям з інвалідністю. Купувати продукти допомагали місцеві підприємці. Громадські діячі також звернулася до голови ОДА за інформаційною підтримкою. За кошти ОДА та міської ради були надруковані інформаційні плакати з номером гарячої лінії проєкту. Був створений список людей, хто потребує постійної допомоги. Місцева влада в громадах надавала транспорт, задіяли пожежників, надзвичайників, патрульну поліцію.

2. Інформаційна та психологічна підтримка.

«Життєлюби» разом з VoxUkraine розробляють та доставляють пенсіонерам [друковану газету](#) про COVID-19 разом з продуктовими пакетами фонду «Життєлюб». Далеко не всі пенсіонери мають доступ до Інтернету та вміють користуватися ним, а отже їм складніше спростовувати фейки та міфи щодо вірусу, з якими вони можуть стикатися в інформаційному просторі. Натомість, газета містить багато актуальної наукової інформації та статистики, написаної цікавою та доступною мовою, позитивних новин та корисних порад, на кшталт, куди звертатися у разі симптомів хвороби.

Волонтери руху «Молодь за мир» з Києва вирішили порадувати літніх людей та закликали у себе на [фейсбук-сторінці](#) написати листа або намалювати малюнок для жителів таких пансіонатів. Молодь також вирішила зібрати кошти, щоб провести безкоштовний інтернет у пансіонаті в м.Чайка. А поки що вони кожної суботи приїжджають до пансіонату, спілкуються зі своїми старшими друзями через паркан, передають їжу, медикаменти та листи зі всієї України. А на День людей похилого віку в будинку престарілих на Лісовій навіть організували справжнє свято на свіжому повітрі з концертом та смаколиками.

Допомога жінкам

Як пандемія вплинула на жінок?

Карантин та вимушена самоізоляція оголили ще одну серйозну суспільну проблему - зростання випадків домашнього насильства в період карантину, а більшістю жертв є саме жінки

[За даними дослідження ООН](#) у порівнянні з чоловіками жінки більше відчують додаткове навантаження з хатньої та доглядової праці вдома, переважно самотійно займаються навчанням дітей-школярів в умовах карантину в навчальних закладах.

Через карантинні заходи найбільше постраждали сфери торгівлі, громадського харчування та послуг, де найбільше сконцентровані жінки.

Чим можна допомогти у цій проблемі?

1. Організація навчань для жінок та допомога у пошуку роботи

Як приклад: у Старобогородчанській ОТГ місцева громадська організація реалізувала проєкт «Жіноче підприємництво з солодким присмаком», в рамках якого 15 жінок пройшли навчання по

заснуванню власної справи, веденню бізнесу онлайн, а також отримали практичний досвід виготовлення кондитерських та пекарських виробів.

2. Розповсюдження інформації щодо допомоги, яку можуть отримати люди, що потерпають від домашнього насильства

Так, МВС запустило чат-бота з протидії домашньому насильству в [телеграмі](#). Детальну інформацію щодо алгоритмів та контактів допомоги можна знайти на [сайті](#) Фонд ООН у галузі народонаселення. Правозахисна організація [«Аа-Страда»](#) також активно розвиває напрям онлайн-консультування, надаючи поради через Skype, електронну пошту, Messenger та сервіс онлайн-звернень на сайті організації.

3. Створювати або хоча б допомагати притулкам, де перебувають жінки, що постраждали від домашнього насильства

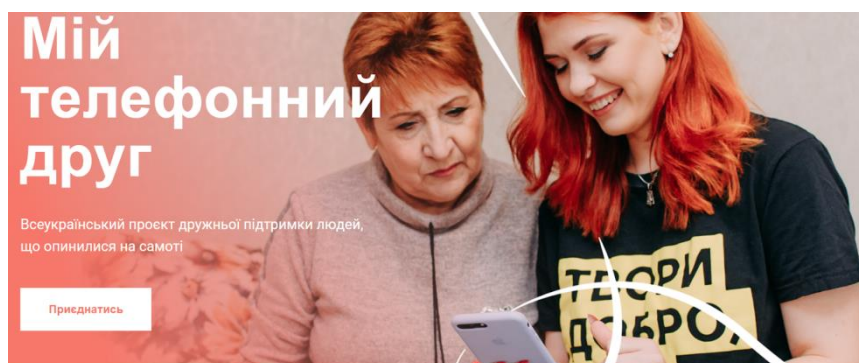
Як приклад: Притулок у Васильківському районі Київської області був утворений у партнерстві благодійної організації «Конвіктус» та районної ради. Притулок слугує місцем безпечного перебування для жінок і дітей, надає психологічну підтримку, перенаправляє за юридичними консультаціями. Під час карантину перед мешканками постали нові виклики: навіть ті жінки, що мали роботу, втратили її.

Психологічна допомога

Під час пандемії багато людей потребувало не тільки матеріальної допомоги, але і психологічної. [Всесвітня організація охорони здоров'я](#) звертає увагу на проблеми психічного здоров'я в світі, зауважуючи, що цього року пандемія COVID-19, що порушила звичне життя мільярдів людей в світі. Втрата роботи, соціальна дистанція, самоізоляція та самотність, страх захворіти на коронавірус – все це нові реалії, в яких живе світ.

Отримати психологічну допомогу в Україні зараз стає можливим онлайн.

НАТИСНИ НА ЗОБРАЖЕННЯ, ЩОБ ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ

Українська Волонтерська Служба спільно з Дитячим фондом ООН (UNICEF Ukraine) в Україні запустили проєкт [«Мій Телефонний друг»](#). Це проєкт для підтримки людей, які під-час карантину опинилися на самоті. Це люди з інвалідністю, літні люди, батьки одинаки і не тільки. Автори проєкту слушно відмітили, що є люди, які роками живуть у такому «карантинному» режимі». Тому кожен, хто потребує підтримки, може звернутися зателефонувати на гарячу лінію — 0 800 202 147 та залишити запит про бажання взяти участь у проєкті. Для такої людини підберуть волонтера, з яким можна буде спілкуватися декілька разів на тиждень.

На сайті спецпроєкту [«Психея»](#) від громадської організації «Arc.UA» розповідають про психічні розлади, піднімають актуальні питання щодо турботи про себе та своє ментальне здоров'я. А з початком пандемії ще й про те, як подбати про свій психологічний стан у цей час. Статті написані у

співпраці з фахівцями з ментального здоров'я, але доступною та цікавою мовою, подані через історії людей.

Ще одну безкоштовну інтернет-платформу з психологічної допомоги під назвою «Розкажи мені» запустив Інститут когнітивного моделювання у співпраці з Міністерством охорони здоров'я та Червоним Хрестом. Проект покликаний допомогти всім, хто потребує психологічної допомоги у зв'язку з поширенням COVID-19. На сайті платформи можна отримати консультацію від фахівця. Для цього потрібно лише заповнити анкету, після чого з Вами зв'яжеться психолог, якого підберуть відповідно до Вашого звернення.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ!

Інформацію щодо різних ініціатив з протидії негативним наслідкам пандемії у Вашому регіоні Ви можете знайти на [карті](#) проекту "Людяність та взаємодопомога". Можливо, ви потребуєте допомоги і одна з ініціатив зможе вам допомогти.

